

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-88 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-46/841-381
Karar Tarihi : 26.11.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Başak ARSLAN, Muhammed Safa UYGUR, Metin DEMİRCİ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Muhammet SEZİ
- Ahmet SEZİ
- Necati SEZİ
Temsilcileri: Av. Gönül AR GÜNGÖR
Dumlupınar Mah. 2. Cad. Lale Apt. No:35
Kat:2/4 Merkez Afyonkarahisar

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.
Mehmet Akif Mah. Bahariye Cad. Çam Sok. No:51/5 İkitelli
K.Çekmece/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.'nin yapmış olduğu dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni ihlal ettiği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;

- Muhammet SEZİ ile Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş. (ENERJİ) arasında 13.06.2005 tarihinde intifalı akaryakıt bayilik sözleşmesi imzalandığı,
- İstasyonun üzerinde bulunduğu Muhammet SEZİ, Ahmet SEZİ ve Necati SEZİ adına kayıtlı gayrimenkul üzerinde ENERJİ lehine 07.06.2005 tarihinde 15 yıl süreli intifa hakkı kurulduğu ve bu hakkın tapuya şerh edildiği,
- Taraflar arasındaki bayilik sözleşmesinin Muhammet SEZİ tarafından 11.05.2012 tarihinde ENERJİ'ye çekilen ihtarname ile feshedildiği,
- ENERJİ'nin ilgili istasyon üzerinde bulunan ipotek hakkına dayanarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla başvuru sahibi aleyhine icra takibine giriştiği,
- 09.05.2014 tarihinde ENERJİ'ye intifa hakkının kaldırılması talepli ihtarname çekildiği, ancak muhatabın adresinin değişmesi nedeniyle ilgili ihtarnamenin tebliğ edilemediği,
- ENERJİ'nin intifa şerhini tapudan kaldırmamasının 4054 sayılı Kanun, 2002/2 sayılı Tebliğ ile Rekabet Kurulunun akaryakıt sektöründeki uygulamalarına aykırı olduğu

ifade edilerek, söz konusu intifa hakkının terkinine karar verilmesi ile ENERJİ hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir. Ayrıca Kurum kayıtlarına 07.10.2014 tarihinde intikal ettirilen yazıda ise, dosya konusu akaryakıt istasyonu üzerinde ilk olarak 1989 yılında Petrol Ofisi ile çalışılmaya başlandığı belirtilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 04.09.2014 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 01.10.2014 tarih ve 2014-1-88/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.10.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 20.11.2014 tarih ve 2014-1-88/ÖA sayılı Önaraştırma

Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Taraflar arasındaki 13.06.2005 tarihli bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 07.06.2005 tarih ve 15 yıl süreli intifa hakkı ile kurulmuş olan dikey ilişkinin mevcut haliyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunmadığı ve dikey ilişkiye bireysel muafiyet tanınamayacağı; bununla birlikte tarafların dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda 18.09.2010 tarihli sözleşme ile açık ve serbest iradelerini ortaya koydukları dikkate alınarak, intifa hakkının süresinin 18.09.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde tapuda kısaltılması halinde dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu,
- Bu nedenle, 4054 Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde söz konusu intifa süresinin 18.09.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde kısaltılması hususunda süre verilmesinin, aksi takdirde haklarında işlem başlatılabileceğinin bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Konuya ilişkin bilgi isteme yazısına cevaben ENERJİ'den gönderilen yazıda özetle;

- Muhammet SEZİ ile ENERJİ arasında 18.05.2005 tarihinde ön sözleşme, 13.06.2005 tarihinde ise 15 yıl süreli olmak üzere bayilik sözleşmesi imzalandığı,
- Taraflar arasında istasyonun bulunduğu ve mülkiyetinin 15/24 hissesi müştereken Ahmet Sezi, Necati Sezi ve Muhammet Sezi adına kayıtlı Afyonkarahisar ili, Merkez ilçesi, Gebeceler köyü, Pınar Özü mevkiinde kain 17 pafta 4130 parsel sayılı taşınmaz üzerinde 07.06.2005 tarihinde 15 yıl müddetle ENERJİ lehine intifa hakkı tesis edildiği,
- Rekabet Kurulunun bayilik sözleşmelerindeki rekabet etmeme yükümlülüklerine beş yıl sınırı getiren düzenlemeleri sonrasında Muhammet SEZİ ile 18.09.2010 tarihli ve beş yıl süreli yeni bayilik sözleşmesi imzalandığı,
- 18.05.2005 tarihli ön sözleşme ile başlayan dikey ilişki sürecinde 13.06.2005 tarihli 15 yıl süreli bayilik sözleşmesi, Rekabet Kurulu kararları gereğince beş yılda sonlandırıldığı ve 18.09.2010 tarihinde yeni beş yıllık bayilik sözleşmesi akdedildiği,
- Bayiye ENERJİ lehine tesis edilen 15 yıl süreli intifa hakkının ilgili mevzuat ve uygulama kapsamında değerlendirildiği ve bu nedenle 2020 yılına kadar süreli olan intifa hakkının beş yıl sınırı ile 18.09.2010 tarihinde sonlandırılacağı taahhüdünde bulunduğu,
- Muhammet SEZİ'nin ise bahse konu düzenlemelerin bilincinde olarak 18.09.2010 tarihinde yeniden beş yıl süre ile geçerli olacak şekilde ENERJİ ile sözleşme imzalama konusunda şirkete yazılı muvafakat verdiği,
- Taraflar arasındaki bayi-dağıtıcı ilişkisinin bayi Muhammet SEZİ tarafından 14.05.2012 tarihinde bayilik sözleşmesinin feshedilmesiyle son bulduğu,
- Bu nedenlerle taraflar arasında mevcut dikey ilişkinin 2015 yılına kadar uzadığı değerlendirilerek intifa hakkı konusunda işlem yapılmadığı

ifade edilmiştir.

(6) Dosya mevcudu bilgi ve belgeler incelendiğinde, maliklerden Muhammet SEZİ ile ENERJİ arasında ilk olarak 18.05.2005 tarihinde bir Ön Protokol imzalandığı, 07.06.2005 tarihinde istasyonun bulunduğu arazi üzerinde ENERJİ lehine (.....) bedelle 15 yıl süreli intifa hakkı kurulduğu, akabinde 13.06.2005 tarihinde Muhammet SEZİ ile ENERJİ arasında 15 yıl

sürelî bir bayilik sözleşmesi kurulmuş olduğu anlaşılmaktadır. İzleyen süreçte, Muhammet SEZİ ile ENERJİ arasında 18.09.2010 tarihli yeni bir bayilik sözleşmesinin imzalandığı ve Muhammet SEZİ'den dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar uzatılması konusunda muvafakat alındığı görülmektedir. Öte yandan bahse konu bayilik ilişkisi Muhammet SEZİ tarafından 11.05.2012 tarihinde ENERJİ'ye gönderilen ihtarnâme ile feshedilmiştir.

- (7) Konuyla ilgili olarak 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri, anılan Tebliğ'in açıklanmasına yönelik çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz ve Kurulumuz kararları çerçevesinde; taraflar arasında kurulu bulunan dikey anlaşmanın, malik ile işleticinin bağlantılı olması nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5 (a) maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında olmadığı, ayrıca dosya konusu akaryakıt istasyonunun daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arazi üzerinde sıfırdan kurulan bir tesis niteliği de taşımaması nedeniyle Kurulumuzun yerleşik kararlarında ortaya koymuş olduğu koşulları karşılamadığı ve dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınamayacağı değerlendirilmektedir.
- (8) Bununla birlikte, taraflar arasında 2005 yılından bu yana süregelen bir ilişkinin bulunmasına rağmen 18.09.2010 tarihinde ENERJİ ile Muhammet SEZİ arasında beş yıl süreli yeni bir bayilik sözleşmesi imzalandığı ve bayi olarak faaliyet gösteren Muhammet SEZİ tarafından dikey anlaşmanın 18.05.2015 tarihine kadar uzatılması konusunda ENERJİ'ye yazılı muvafakat verildiği görülmektedir.
- (9) 2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında, "... Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri de grup muafiyeti kapsamında değildir. Ancak, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durum olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanacaktır..." şeklinde açıklama yer almaktadır.
- (10) Öte yandan, Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında¹ da belirtildiği üzere, uzun süreden beri devam eden dikey ilişkilerde imzalanan yeni sözleşmelerle dikey ilişkinin de yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilebilmekte ve taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınmaktadır. Bununla birlikte, bu tür irade yenilemelerinde intifa hakkı süresinin dikey anlaşmanın süresiyle uyumlu olması; değilse, uyumlaştırılması gerekmektedir.
- (11) Somut olayda, başvuruya konu taşınmaz üzerinde taraflar arasında 18.09.2010 tarihinde akdedilen bayilik sözleşmesi ile Muhammet SEZİ tarafından verilen muvafakatname de göz önüne alındığında, ENERJİ ile Muhammet SEZİ arasında yeni bir dikey anlaşma kurmak yönünde tarafların iradelerinin yenilendiği görülmektedir. Ancak dosya konusu ENERJİ lehine tesis edilmiş bulunan 07.06.2005 tarihinde 15 yıl süreli intifa hakkının süresine ilişkin olarak tapuda bir kısaltma işlemi gerçekleştirmedikleri anlaşılmaktadır.
- (12) Bu doğrultuda, mevcut haliyle dikey anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunmadığı, taraflar arasındaki irade yenilemesinin geçerli olabilmesi için ilgili intifanın süresinin taraflar arasındaki 18.09.2010 tarihli sözleşme ile uyumlu bir biçimde 18.09.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde kısaltılması gerekmekte iken bu usule uyulmadığı, dolayısıyla dikey ilişkinin kesintiye uğramadığı ve mevcut durum itibarıyla bayi üzerindeki rekabet yasağı süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen beş yıllık üst sınırı aşması nedeniyle, artık Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanılamayacağı kanaatine varılmıştır.

¹ Kurulumuzun 08.04.2010 tarih, 10-29/436-162 sayılı ve 07.10.2010 tarih, 10-63/1313-491 sayılı kararları.

J. SONUÇ

(13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 1- 13.06.2005 tarihli bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 07.06.2005 tarih ve 15 yıl süreli intifa hakkı ile kurulmuş olan dikey ilişkinin mevcut haliyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına,
- 2- Söz konusu dikey ilişkiye bireysel muafiyet de tanınamayacağına,
- 3- Bununla birlikte tarafların dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda 18.09.2010 tarihli sözleşme ile açık ve serbest iradelerini ortaya koydukları dikkate alınarak, intifa hakkının süresinin 18.09.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde tapuda kısaltılması halinde dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanmasına
- 4- Bu nedenle, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde söz konusu intifa süresinin 18.09.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde kısaltılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.